

Ministerie van Economische Zaken

Zesde actieprogramma
Nitraatrichtlijn (2018-
2021): proces en stand
van zaken

Themadag Commissie Bemesting
Grasland en Voedergewassen
16 februari 2017

Erik Mulleneers,
Projectleider zesde actieprogramma
Nitraatrichtlijn

Programma Mest

Inhoud

- Nitraatrichtlijn: juridische basis zesde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (6^e AP) en derogatie
- Uitgangssituatie bij aanvang 6^e AP
- Ambitie zesde actieprogramma 6^e AP
- Contouren inzet voor het 6^e AP
- Hoe verder?

2

Ministerie van Economische Zaken

Nitraatrichtlijn

- Doel Nitraatrichtlijn (91/676/EEC van 12/12/1991):
  - Verminderen/voorkomen waterverontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.
  - Zowel nitraatverontreiniging grondwater als eutrofiering oppervlaktewater.
- Nitraatrichtlijn lidstaten moeten elke vier jaar een actieprogramma indienen.
- Actieprogramma bevat o.a. beschrijving waterkwaliteit en maatregelen om doelen Nitraatrichtlijn te behalen.
- Europese Commissie:
  - ziet er op toe dat actieprogramma's voldoende invulling zijn van Europese verplichtingen.
  - Zowel Nitraatrichtlijn, als ook verplichtingen ander EU-recht, bijv. Kaderrichtlijn Water.

Nitraatrichtlijn: derogatie gebruiksnorm dierlijke mest

- Nitraatrichtlijn bevat een gebruiksnorm voor dierlijke mest: 170 kg N/ha/jr.
- Nitraatrichtlijn kent mogelijkheid van derogatie van die gebruiksnorm.
- Voorwaarden verkrijgen derogatie:
  - mag geen afbreuk doen aan bereiken van doelstellingen Nitraatrichtlijn
  - moet worden gemotiveerd aan de hand van objectieve criteria, bij voorbeeld:
    - ✓ lange groeiperiodes;
    - ✓ gewassen met hoge stikstofopname;
    - ✓ hoge netto-neerslag in de kwetsbare zone;
    - ✓ bodems met een uitzonderlijk hoog denitrificatievermogen.
- Voor verkrijgen derogatie is positief advies Nitraatcomité nodig.

Uitgangssituatie bij aanvang 6e actieprogramma Nitraatrichtlijn

- Al ruim 30 jaar mestbeleid; sinds 2006 (3e actieprogramma) geheel in lijn met de Nitraatrichtlijn.
- Kern mestbeleid (invulling 'goede landbouwpraktijk' voor gebruik meststoffen):
  - Gebruiksnormen voor stikstof totaal, stikstof uit dierlijke mest, fosfaat
  - Gebruiksvoorschriften voor meststoffen.
- Aanvullende maatregelen:
  - Varkens- en pluimveerechten
  - Mestverwerking
  - Verantwoorde en grondgebonden groei melkveehouderij
  - Pakket 2017 melkveehouderij
- Milieusituatie: Nitraatrichtlijnrapportage 2016, derogatierapportage 2016, resultaten Evaluatie Meststoffenwet

Ambitie 6^e actieprogramma Nitraatrichtlijn

- Verminderen nitraatbelasting grondwater en eutrofiëring oppervlaktewater, voor zover veroorzaakt door landbouw
- Verder invullen «goede landbouwpraktijk» o.b.v. voortschrijdende kennis/technologie
- Proces: inbreng stakeholders voldoende betrekken en meewegen
- Basis voor verkrijgen nieuwe derogatie Nitraatrichtlijn

Contouren van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (1)

Beoordelingscriteria maatregelen in 6^e AP

- effect op verbetering waterkwaliteit (incl. voorkomen afwenteling)
- landbouwkundige effecten
- regeldruk voor ondernemers
- handhaafbaarheid van publieke en private maatregelen
- gevolgen voor uitvoerings- en handhavingslasten

Contouren van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2)

Samenhang met Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater

- Samenwerking overheden, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen
- Doel: voldoende chemisch schoon en ecologisch gezond grond- en oppervlaktewater.
- Planning: nadere regionale analyse (2017-'18) en integrale landelijke analyse (2018-'19);
- Acties:
  - vaststellen bijdrage verschillende bronnen;
  - beoordelen effecten en kosteneffectiviteit maatregelen;
  - aanpak knelpunten, met doorloop in 7^e AP en 3^e generatie Stroomgebiedbeheerplannen.

Contouren van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (3)

Rol vrijwillige maatregelen:

- Maatregelen door boeren (i.s.m. waterbeheerders) gericht op verminderen verliezen nutriënten en verbeteren waterkwaliteit. Zie (o.a.) Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.
- Lokaal/regionaal maatwerk.
- Succes vrijwillige maatregelen: minder noodzaak dwingende maatregelen.

Probleemgerichte en gebiedsgerichte benadering

- Maatregelen toespitsen op gebieden waar waterkwaliteitsproblemen zich voordoen en landbouwpraktijken en teelten die deze problemen veroorzaken:
  - grondwater vs. oppervlaktewater
  - bescherming drinkwater
  - uitspoelingsgevoelige gewassen

Contouren van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (4)

Optimaliseren gebruiksvorschriften

- Bevorderen:
  - teelt van groenbemesters en vanggewassen
  - toepassing precisiebemesting
- Bestuderen:
  - optie lagere intensiteit teeltplannen
  - wens aanpassen uitrijdperiode drijfmest en vaste mest

Gebruiksnormen

- Actualisatie stelsel fosfaatgebruiksnormen
- Bezien gevolg stijging gewasopbrengsten voor gebruiksnormen
- Aanscherping gebruiksnormen voor waterkwaliteitsdoelen is niet uitgesloten

Contouren van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (5)

Bedrijfsspecifiek afrekenen en monitoren

- Ruimte voor bedrijfsspecifieke managementsystemen voor verantwoording mestgebruik, mits milieuverantwoord en geborgd.
- Terughoudend bij invoering bedrijfsspecifieke monitoring:
  - Nitraatverontreiniging grondwater: veel kennis over oorzaken beschikbaar. Maatregelen richten op specifieke teelten en managementpraktijken met groot risico.
  - Eutrofiering oppervlaktewater: individuele bijdrage vaak moeilijk te bepalen → maatregelen o.b.v. 'no regret' en analyses in Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater: maatwerk en generieke maatregelen.

Bijdrage aan verbetering bodemkwaliteit

- Doel: instandhouden/verbeteren bodemkwaliteit/-vruchtbaarheid i.r.t. bemesting
- Bevorderen toepassing bodemverbeterende meststoffen, maar ook verantwoorde invulling teeltplan, toepassing vanggewassen en groenbemesters.

11

Ministerie van Economische Zaken

Hoe verder? Planning:

- Tot en met voorjaar 2017: uitwerken maatregelopties voor 6^e AP, mede op basis van overleg met stakeholders, en resultaten onderzoek
- Maart en juni 2017: informeren Tweede Kamer over voortgang invulling 6e AP
- Tot en met voorjaar 2017: overleg met de Europese Commissie over invulling 6e AP
- Eerste helft 2017: bepalen inhoud derogatieverzoek
- Gedurende 2017: uitvoeren milieueffectrapportage
- Tot en met december 2017: presentaties in het EU-Nitraatcomité, voorstel voor derogatiebeschikking door Europese Commissie en stemming over derogatie
- 31 december 2017: uiterste datum formele indiening 6e AP
- Tot en met begin 2018: voorbereiden regelgeving ter implementatie 6e AP

12

Ministerie van Economische Zaken

DANK VOOR UW AANDACHT

Meer info:

Algemene info Nitraatrichtlijn Europese Commissie:

http://ec.europa.eu/environment/water/water-nitrates/index_en.html

Kamerbrief inzet zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/12/20/kamerbrief-zesde-actieprogramma-nitraatrichtlijn>

Nitraatrichtlijnrapportage 2016:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33037-179.pdf>

Derogatie rapportage 2016:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33037-178.pdf>